

Не слід забувати про те, що важливим напрямом якісного розвитку виставкової діяльності є підвищення кваліфікації персоналу виставкових організацій. Для цього доцільно проводити відповідні семінари та конференції, забезпечувати виставкові організації інструктивно-методичними матеріалами щодо новітнього світового досвіду у сфері проведення виставкових заходів. З метою залучення інвестицій для подальшого ефективного розвитку виставкової діяльності необхідно задіяти державні засоби масової інформації, проводити PR-кампанії для рекламування вітчизняних виставок за кордоном і створення національного бренда України як центру виставкової індустрії [1].

Отже, на сьогодні виставкове мистецтво в Україні динамічно розвивається і знаходиться у сфері особливої уваги держави.

Джерела

1. Аршевська М. Проблема оцінки ефективності виставкової діяльності // Маркетинг и реклама. 2006. № 1. С. 53–57.
2. Захаренко Т. П. Выставка: техника и технология успеха. Москва : Вершина, 2006.
3. Виставкове мистецтво. URL: <http://kyiv-online.net/events/arts/>
4. Виставка. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Перспективи розвитку виставкової діяльності в Україні. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>

Чала Ніна,

доктор наук з державного управління,
професор кафедри маркетингу та управління бізнесом
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Креативні регіони: виклики та можливості

Останні десять років у світі ведеться дискусія з приводу моделі економічного розвитку, яка базується на «креативному класі», «креативних індустріях», «креативних регіонах». ЮНЕСКО було створено мережу креативних міст, куди входять 116 міст з усього світу, до якої входить місто Львів. У зв'язку з цим місцева влада постає перед дилемою: віддавати перевагу збереженню традиційного виробництва, чи шукати інші напрями розвитку; надавати перевагу

соціальним інвестиціям, чи виробничим? Що саме здатне забезпечити регіональний розвиток.

Проблема нерівності регіонального розвитку, яка існує в Україні і посилюється тривалими військовими діями, руйнуванням інфраструктури, економічною кризою, може погіршитися у зв'язку з євроінтеграцією через переміщення населення в більш розвинені і багатші регіони. Таким чином регіони зіштовхнуться не тільки з проблемами залучення інвестицій, але й із демографічними проблемами. У сучасних умовах спостерігається посилення конкуренції між окремими регіонами не тільки за фінансові ресурси, але й за трудові, тому регіони, де переважають традиційні виробництва поступово стають менш конкурентоспроможними і переходять до депресивних [1].

Згідно з теорією Й. Шумпетера [2] економічний розвиток відбувається дискретно і тісно пов'язаний зі зміною продуктивності праці. Основним джерелом економічного розвитку Й. Шумпетер бачить створення нового, тобто творчість. Зазначимо, що творчість (креативність) ми розуміємо як процес діяльності, спрямований на творення якісно нових матеріальних і духовних цінностей. Результат творчості є унікальним і не може бути прямо передбачений із початкових умов. Водночас економічний розвиток забезпечує не кожне нововведення, а тільки те, яке викликало інтерес на ринку. Відповідно до цих міркувань традиційні виробництва можуть призвести до зростання валового регіонального продукту, проте тільки нововведення забезпечує розвиток, зростання продуктивності праці і заробітних плат. Отже, саме креативність (творчість) стає рушієм економічного розвитку.

Відповідно розвиток регіону має базуватися на нових ідеях, творчості. Але креативність – це лише одне із джерел «творчого доходу», поряд з цим має бути створена інфраструктура, яка підтримує творчість, допомагає її комерціалізації. Отже, перед місцевою владою виникають альтернативи: розвивати творчі індустрії як базисні для регіональної економіки, розвивати інфраструктуру для стимулювання креативності мешканців, чи використовувати креативні індустрії як інструмент маркетингового просування регіону?

Цікавим буде аналіз досвіду Великобританії, де креативні та культурні індустрії розглядаються як нові моделі підприємництва і рушії розвитку [3]. Зокрема, зазначається, що поряд з потужними транснаціональними корпораціями, які працюють на глобальному рівні, існує велика різноманітність малих і мікропідприємств, які часто борються

за виживання. Автор дослідження звертає увагу на те, що креативні індустрії включають як традиційні культурні напрями, так і інноваційні, зокрема створення програмного забезпечення, комп'ютерних ігор, що значно диверсифікує рівень доходів працівників. Економічний вимір креативних індустрій за показниками: створення робочих місць, підприємницькою активністю (кількість фірм, прибуток), рівню зростання у порівнянні з традиційними галузями, внеску в національний ВВП, обсягам експорту виявили на фоні випереджаючого зростання в порівнянні з традиційними галузями приховані труднощі.

У Великобританії в період 1997–2005 рр. креативні індустрії демонстрували зростання в середньому на 6% на рік у порівнянні в середньому з 3% у цілому по економіці за цей період. Проте таке зростання було забезпечено зростанням таких напрямів: розробка програмного забезпечення, комп'ютерних ігор та електронних видавничого сектора (10%), радіо і телебачення (8%), реклама (6%), мистецтво й антикваріат (5%), тоді як усі інші сектори (дизайн, мода, відео, кіно та фотографія, література тощо) демонстрували середньорічні темпи зростання на рівні зростання національної економіки – 3% [4]. Аналогічним був і тренд зайнятості: при зростанні зайнятості в секторі креативних індустрій 2% на рік, найбільше зростання спостерігалось в напрямках створення програмного забезпечення, комп'ютерних ігор & електронний видавничий сектор (6%), дизайн (4%) архітектура і реклама (2%). Автори дослідження [3] зазначають, що через те, що короткострокові контракти і самозайнятість часто не вибір, а єдина можливість для людей, щоб працювати, тут часто зустрічається не облікована робота через відсутність реєстрації суб'єкта господарювання. Водночас дослідники виділили зайнятість фахівців творчих професій (дизайнери тощо), у традиційних секторах і в такий спосіб спробували виміряти вплив «креативності» на економіку [4]. Отже, досвід Великобританії показує, що розвиток інноваційних креативних індустрій в регіоні, або впровадження інновацій у вже існуючі традиційні культурні проекти здатне забезпечити прищвидшені темпи зростання порівняно з традиційними секторами. Як було вже зазначено для того, щоб креативність було комерціалізовано, важливо забезпечити відповідний розвиток інфраструктури.

Для відповіді на дискусію, яка точиться серед українських економістів: чи здатна креативна економіка, як постіндустріальна модель розвитку, забезпечити зростання без розвиненої промисловості, необхідно оцінити внесок креативних індустрій в українську

економіку. Залишається дискусійним питання що саме відносити до креативних індустрій і які саме напрями креативної економіки розвивати в регіонах. Водночас світовий досвід показує, що ставлення до культури та креативних індустрій на державному рівні як до дотаційного збиткового напрямку не відповідає сучасним тенденціям, формує відсталу структуру національної економіки і пригнічує потенціал економічного розвитку.

Джерела

1. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України № 2850-IV від 08.09.2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
2. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. с англ. В. Старка. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.
3. Comunian R. Questioning creative work as driver of economic development: the case of Newcastle-Gateshead, School of Geography, University of Southampton. URL: http://www.creative-regions.org/uploads/1/0/9/7/10973203/comunian_working_paper.pdf.
4. Higgs P., Cunningham St. Creative Industries Mapping: Where have we come from and where are we going? // Creative Industries Journal. 2008. Vol. 1, № 1. P. 7–30. URL: http://portal2.ntua.edu.tw/~dc/files/F04_3.pdf.

Чебан Вікторія,

асистент кафедри культурно-дозвілєвої діяльності,
аспірант Київського національного університету
культури і мистецтв

Поняття «гендер» у сучасному мистецтвознавчому знанні

Гендерні дослідження на сьогодні є поширеним і актуальним явищем у розвитку культури та мистецтва, освіти і науки. Питання визначення природи людини часто посідало центральне місце у видатних філософів та істориків, проте потребує глибшого дослідження, зокрема в сучасному мистецтвознавчому знанні та з огляду на той факт, що питання про природу людини та природу чоловіка й жінки є досить різноплановими. Для кращого розуміння цих підходів необхідно звернутися насамперед до документів Міжнародної організації праці, за визначенням якої поняття «гендер» відноситься до соціальних відмінностей і відносин між чоловіками і жінками, які є набутими, здатними змінюватись з часом і можуть значно різнитися в різних суспільствах і культурах. Ці відмінності і відносини є